

۸۷/۱/۱، ۲۲۴۰
۸۷/۱/۲۰

وزارت علوم ، تحقیقات و فناوری
دانشگاه شهید بهشتی
دانشکده علوم زمین
گروه آموزشی زمین شناسی

رساله جهت اخذ درجه دکتری Ph.D
رشته زمین شناسی
گرایش چینه و فسیل شناسی

عنوان: بررسی نهشته های تریاک با لائی
در نواحی جنوب کاشان و مقایسه آن با
قطعه تیپ سازند نایبند در منطقه طبس

استاد راهنمای
دکتر محمدعلی جعفریان

اساتید مشاور
دکتر علی همدانی

نگارنده
بهرام بخیان

نیمسال دوم سال تحصیلی ۸۷ - ۸۶

اقرار و تعهدنامه

اینجانب به رام نجفیان
دانشجوی مقطع دکتری دانشگاه شهید
بهشتی، دانشکده علوم زمین، گروه
زمین شناسی رشته زمین شناسی
، گرایش چینه و فسیل شناسی
رساله حاضر را بر اساس مطالعات
و تحقیقات شخصی خود انجام داده و
در صورت استفاده از داده‌ها،
ماخذ، منابع و نقشه‌ها به‌طور
کامل به آن ارجاع داده‌ام، - ضمناً
داده‌ها و نقشه‌های موجود را با
توجه به مطالعات میدانی -
صحرائی خود تدوین نموده‌ام . این
رساله پیش از این به‌هیچ‌وجه در
مرجع رسمی یا غیر رسمی دیگری
به‌عنوان گزارش یا طرح تحقیقاتی
عرضه نشده است . در صورتی که
خلاف آن ثابت شود ، درجه
دريافتی اينجانب از اعتبار ساقط
شده ، عواقب و نتایج حقوقی
حاصله را می‌پذيرم .

تاریخ ۵ / ۴ / ۱۳۸۷

امضا

بسمه تعالیٰ
وزارت علوم ، تحقیقات و فناوری
دانشگاه شهید بهشتی
دانشکده علوم زمین
گروه آموزشی زمین شناسی
تأییدیه دفاع از رساله دکتری

این رساله توسط آقای بهرام نجفیان دانشجوی دوره دکتری
رشته زمین شناسی - چینه شناسی و فسیل شناسی تحت عنوان: بودسی زمین های
تریاس بالائی در نواحی جنوب کاشان و مقایسه آن با مقطع تیپ در طبس در تاریخ
۱۳۸۷/۴/۵ مورد دفاع قرار گرفت و براساس رأی هیأت داوران با نمره ۱۹۱۷ نویزده هشتاد و
درجه ۲۰۰ پذیرفته شد.

استاد راهنمای آقای دکتر محمد علی جعفریان

استاد مشاور آقای دکتر علی همدانی

داور خارج از دانشگاه آقای دکتر سید علی آقا نباتی

داور خارج از دانشگاه آقای دکتر محمود احمدزاده هروی

داور خارج از دانشگاه آقای دکتر علی میثمی

داور خارج از دانشگاه آقای دکتر منصور علوی نائینی

به نام خداوند
بخشاینده و مهربان

این رساله را به خاطر صبر و تحمل
فراوان همسر و فرزند عزیزم
به آنها تقدیم می کنم

به نام خدا

برخود واجب می دانم قل از بحث در باره نهشته های تریاس بالائی در جنوب کاشان و مقایسه آنها با مقطع تیپ در ناحیه طبس، از زحمات بی دریغ استاید، همکاران و دوستان گرانقدرم نهایت تشکر سپاسگزاری را به جای آورم.

در ابتدا از استاد ارجمند جناب آقای دکتر جعفریان بی نهایت سپاسگزارم چون بی اغراق اگر الطاف و راهنمائی های ایشان شامل حال این حقیر نمی شد هرگز این رساله به ثمر نمی رسید، همچنین از زحمات و راهنمائی های جناب آقای دکتر همدانی که در پیشیرد این کار نقش موثری را ایفاد نموده است نهایت تشکر و قدردانی را به جا می آورم.

از داوران محترم آقایان دکتر آقانباتی، دکتر میثمی، دکتر احمدزاده و دکترعلوی نائینی که علیرغم گرفتاری ها و مشکلاتی که داشتند برمن منت گذاشته و به بررسی این رساله پرداخته اند بی نهایت سپاسگزارم.

از آقای دکتر صنوبیری که در کارهای صحرائی همچنین در شناسائی اسفنج ها، مرجان ها و نظارت بر شناسائی فرامینیفرا مرا باری نموده اند. سپاسگزارم. از آقایان دکتر هائوتمان جهت همکاری در کارهای صحرائی و شناسائی دوکفه ای ها، دکتر فروزیش در کارهای صحرائی و شناسائی رخساره ها و ایکنیوفسیل ها، دکتر سید امامی هم فکری در طول کار و همراهی در برداشت های صحرائی نهایت سپاسگزاری را به جا می آورم.

از مسئولین محترم دانشگاه شهید بهشتی به خصوص ریاست محترم دانشگاه جناب آقای دکتر شعبانی، معاونت محترم آموزشی دانشگاه جناب آقای دکتر هنری، مدیریت محترم تحصیلات تكمیلی جناب آقای دکتر کنی، ریاست محترم دانشکده علوم زمین جناب آقای دکتر لشگری، معاونت محترم آموزشی دانشکده علوم زمین جناب آقای دکتر پورمعافی، مدیر محترم گروه زمین شناسی جناب آقای دکتر پورکرمانی که در جهت به ثمر رسیدن این تحقیق زحمات بسیاری کشیده اند بی نهایت سپاسگزارم. همچنین از دوستان خوبم که در کارهای صحرائی به من باری رسانده اند تشکر و سپاسگزاری می نمایم. همچنین از آقای زارع به خاطر تهیه مقاطع نازک سپاسگزارم.

از همسر و خانوده ام به خاطر صبر و تحملی که در طی این سال ها داشتند و همیشه در کنار من بوده اند بی نهایت سپاسگزارم.

به نام خدا

موضوع رساله: بررسی نهشته های تریاس بالائی در نواحی جنوب کاشان و مقایسه آن با مقطع تیپ سازند نایبند در منطقه طبس
استاد راهنمای: دکتر محمد علی جعفریان (استاد دانشگاه اصفهان)
استاد مشاور: دکتر علی همدانی (استاد دانشگاه اصفهان)
دانشجو: بهرام نجفیان

چکیده: با توجه به این نکته که تاکنون بر روی فسیل های سازند نایبند (تریاس بالائی) به خصوص فرامینیفرا آن به طور سیستماتیک کار نشده بود. این موضوع انتخاب و مورد بررسی قرار گرفت. در این تحقیق برای تعیین سن دقیق سازند نایبند با توجه به اینکه نمونه های فسیلی یافت شده در آن بنتیک می باشند) در واقع گسترش زیستی آنها را شرایط محیطی تعیین می کند) با مشکلاتی همراه بودیم که سعی شد : ۱ - با تعیین گسترش زمانی گونه های شناسائی شده در سطح جهانی محدوده زیستی هر گونه در اقلیم های مختلف مشخص گردید ۲ - با توجه به کارهای ارزنده پیشین به عنوان مثال ریین (۱۹۸۰) بر روی دو کفه ای های ، زانیتی و بروونیمان (۱۹۷۶-۱۹۷۷) و .. در منطقه طبس و نمونه برداری سیستماتیک از همان مقاطع و محدود کردن گسترش سنی فرامینیفرا شناسائی شده ۳ - بررسی سایر فون های موجود (اسفنج ها و مرجان ها و ..) که موقعیت دقیق سنی آنها با استفاده از آمونیت ها در سطح جهانی مشخص گردیده بود . ابتدا موقعیت سنی هر یک از فسیل های سازند نایبند به طور سیستماتیک مشخص گردید سپس به بررسی وضعیت سنی واحد های لیتواستراتیگرافی سازند نایبند که به طور سیستماتیک برداشت شده بود پرداخته شد. و در انتهای با توجه به مطالعات انجام شده محیط های رسوبی که امکان تشکیل این واحد ها در آنها وجود داشت معرفی گردید.

در این تحقیق پس از پیمایش بر روی کلیه رخنمون های سازند نایبند بهترین مقاطع انتخاب و از میان آنها ۳ مقطع در ناحیه طبس : مقطع نایبند (۲۴۷۴/۳ متر)، علی آباد (۱۸۵/۲۰ متر) و پروده (۲۱۴/۲۰ متر)، ۲ مقطع در ناحیه جنوب کاشان : مقطع مراوند (۲۹۲/۵۰ متر) و مقطع چال سفید (۹۱۵/۱۰ متر)، ۳ مقطع در ناحیه میمه: مقطع قرق چی (۶۶/۵۰ متر)، مقطع قرق چی شرقی (۱۴۳/۰۵ متر) و مقطع مورچه خورت (۲۲۵/۱ متر) ، ۱ مقطع در ناحیه محلات : مقطع باقر آباد محلات

(۱۶۹/۴۵ متر) و ۲ مقطع در ناحیه شمال اصفهان: ۵ مقطع : مقطع چشمه توت (۲۰۷/۳۵ متر) ، مقطع سلاخ (۳۷۳/۵۵ متر) به طور سیستماتیک مورد نمونه بردازی و مطالعه قرار گرفته اند . برای بهتر مشخص نمودن وضعیت نهشته های تریاس بالائی ناگزیر مقاطع فرعی (اصفهک در طبس) ، (کوه سفه، گردنه زینال، کوه سید محمد، چال سیاه و زفره در شمال اصفهان)، (ابیانه) نیز بررسی و مورد مطالعه قرار گرفته اند.

با مطالعه دقیق بر روی نهشته های قاعده سازند نایبند یعنی بخش اصفهک سازند شتری با شناسائی ۲۵ گونه از فرامینیفرا در مقطع تیپ سازند نایبند و نمونه های پراکنده از مقطع تیپ بخش اصفهک می توان سن کارنین تا نورین (نورین زیرین تا میانی؟) را برای این بخش در نظر گرفت . البته این سن را ۴۲ گونه از فرامینیفراشتاسائی شده در مقاطع چشمه توت و ۱۵ گونه از فرامینیفرا شناسائی شده در مقاطع ابیانه و زفره نیز تایید می کند . بنابر این چنین به نظر می رسد که با توجه فسیل های شناسائی شده می باید حجم رسوبات تریاس بالائی را در ایران مرکزی افزایش داده و حداقل نهشته های بخش اصفهک سازند شتری را به آنها اضافه نمود . بدین ترتیب نبود رسوبات کارنین در ایران مرکزی منتفی می باشد .

در اثر عملکرد سیکل کوهزاری سیمیرین در ایران مرکزی (منطقه نایبندان) ضخامت مقطع تیپ سازند نایبند به بیش از ۲۴۰۰ متر می رسد . با توجه تغییرات اندک لیتولوژی بخش های مختلف این سازند که حاکی از فرو نشست کف دریای تریاس بالائی همزمان با رسوبگذاری (حفظ نسبی شرایط رسوبگذاری) تخریب ارتفاعات اطراف آن و در نتیجه تشکیل نهشته های سیلیسی کلاستیک با ضخامت زیاد شده است . ضخامت سازند نایبند در نواحی جنوبی مثل کوه بنان به کمتر از ۱۷۰ متر و در کوه بلبلوئیه به حدود ۱۰۰ متر می رسد . (فروننشست کف دریا هرچه به سمت جنوب و غرب منطقه نزدیک می گردیم کمتر شده و در نتیجه از ضخامت این سازند به طور محسوسی کاسته می گردد .)

با بررسی دقیق رخساره های رسوبی از دو دیدگاه میکروسکوپی (شناخت ۶ میکروفاسیس برای رسوبات تخریبی و ۱۶ میکروفاسیس برای نهشته های کربناته) و بررسی ساخت های رسوبی ، آثار فسیلی ، وضعیت قرارگیری دانه ها نسبت به هم و .. (به خصوص در رسوبات تخریبی) منجر به شناسائی ۱۰ محیط رسوبی برای تشکیل بخش های مختلف این سازند گردید . که حکایت از تغییر در حجم رسوبگذاری نسبت به فروننشست کف حوضه در نواحی مختلف ایران مرکزی دارد .

(۱۶۹/۴۵ متر) و ۲ مقطع در ناحیه شمال اصفهان: ۵ مقطع : مقطع چشمه توت (۲۰۷/۳۵ متر) ، مقطع سلاخ (۳۷۳/۵۵ متر) به طور سیستماتیک مورد نمونه برداری و مطالعه قرار گرفته اند . برای بهتر مشخص نمودن وضعیت نهشته های تریاپس بالائی ناگزیر مقاطع فرعی (اصفهک در طبس) ، (کوه سفه ، گردنه زینال ، کوه سید محمد ، چال سیاه و زفره در شمال اصفهان) ، (ابیانه) نیز بررسی و مورد مطالعه قرار گرفته اند.

با مطالعه دقیق بر روی نهشته های قاعده سازند نایبند یعنی بخش اصفهک سازند شتری با شناسائی ۲۵ گونه از فرامینفرا در مقطع تیپ سازند نایبند و نمونه های پراکنده از مقطع تیپ بخش اصفهک می توان سن کارنین تا نورین (نورین زیرین تا میانی ?) را برای این بخش در نظر گرفت . البته این سن را ۴۲ گونه از فرامینیفراشناسائی شده در مقاطع چشمه توت و ۱۵ گونه از فرامینیفراشناسائی شده در مقاطع ابیانه و زفره نیز تایید می کند . بنابر این چنین به نظر می رسد که با توجه فسیل های شناسائی شده می باید حجم رسوبات تریاپس بالائی را در ایران مرکزی افزایش داده و حداقل نهشته های بخش اصفهک سازند شتری را به آنها اضافه نمود . بدین ترتیب نبود رسوبات کارنین در ایران مرکزی منتفی می باشد .

در اثر عملکرد سیکل کوهزاری سیمیرین در ایران مرکزی (منطقه نایبندان) ضخامت مقطع تیپ سازند نایبند به بیش از ۲۴۰۰ متر می رسد . با توجه تغییرات اندک لیتولوژی بخش های مختلف این سازند که حاکی از فرونشست کف دریای تریاپس بالائی همزمان با رسوبگذاری (حفظ نسبی شرایط رسوبگذاری) تخریب ارتفاعات اطراف آن و در نتیجه تشکیل نهشته های سیلیسی کلاستیک با ضخامت زیاد شده است . ضخامت سازند نایبند در نواحی جنوبی مثل کوه بنان به کمتر از ۱۷۰ متر و در کوه بلبلوئیه به حدود ۱۰۰ متر می رسد . (فرونشست کف دریا هرچه به سمت جنوب و غرب منطقه نزدیک می گردیم کمتر شده و در نتیجه از ضخامت این سازند به طور محسوسی کاسته می گردد .)

با بررسی دقیق رخساره های رسوبی از دو دیدگاه میکروسکوپی (شناخت ۶ میکروفاسیس برای رسوبات تخریبی و ۱۶ میکروفاسیس برای نهشته های کربناته) و بررسی ساخت های رسوبی ، آثار فسیلی ، وضعیت قرارگیری دانه ها نسبت به هم و .. (به خصوص در رسوبات تخریبی) منجر به شناسائی ۱۰ محیط رسوبی برای تشکیل بخش های مختلف این سازند گردید . که حکایت از تغییر در حجم رسوبگذاری نسبت به فرونشست کف حوضه در نواحی مختلف ایران مرکزی دارد .

میزان این فرونشست به طرف نواحی غربی ایران مرکزی حوضه شمال اصفهان – جنوب کاشان، محلات به نحو چشم گیری کاسته می گردد. به طوری که ضخامت این سازند به کمتر از ۳۰۰ متر می رسد.

وجود تریس فسیل ها ، همچنین فرامینیفرا بنتیک ، ساخت های رسوبی و رخساره های میکروسکوپی حکایت از رسوبگذاری این سازند در محیط دریائی کم عمقی دارد که عمدتاً رسوبات آن در زیر خط تاپیر امواج برجای گذاشته شده اند. همچنین ریف هائی در بخش بالائی این سازند در زمان نورین – رتین وجود دارند.

با بررسی دقیق رسوبات تخریبی بخش های فوقانی سازند نایبند و باتوجه به این نکته که فسیلی در این بخش شناسائی نشده است. و تشابه زیاد سنگ شناسی آن با سازند شمشک تفکیک این دو سازند از یکدیگر مشگل بوده و بهتر است از آنها با نام گروه شمشک یاد نماییم (سید امامی ۲۰۰۳) . اما با پیمایش های صحرائی که از جنوب کاشان تا اصفهان بروی این رسوبات صورت گرفت حاکی از آن است که رسوبات تخریبی که در هسته تاقدیس اصفهان وجود دارد باتوجه به لیتولوژی و رخساره آنها به سازند شمشک شباهت بیشتری دارد (وجود سیمان های سیلیسی و رخساره میکروسکوپی آنها که به کوارنز آرنایت نیز می رسد، همچنین رنگ خاکستری تیره و..) اما شیل های سیلتی سبز سیاه رنگی که در ابتدای جاده نجف آباد (کوه چال سیاه) در هسته یک تاقدیس که دارای محور شمال غرب – جنوب شرق بوده ، رخنمون می باشند دارای وضعیت متفاوتی می باشند. که حاصل فرسایش بیشتر رسوبات منطقه و در نتیجه رخنمون رسوبات تخریبی تریاس بالائی (معادل سازند نایبند که عمدتاً دارای سیمان کربناته می باشند). بوده ، که درون آنها فسیل های هترآستریدیوم شناسائی و در نتیجه می توان سن نورین را برای آنها در نظر گرفت. اما در نواحی شمالی تر (دشت میمه – محلات) این رسوبات تخریبی که عمدتاً دارای میان لایه های کوارتزیتی می باشند ریف های تریاس بالائی را در بر گرفته اند. که آنها را می توان به رسوبات معادل سازند شمشک نسبت داد.

در این تحقیق وضعیت سیتماتیک فون های شناسائی شده در نهشته های سازند نایبند مشخص گردیده و همچنین به بررسی دقیق تر موقعیت سنی هریک از بخش های مختلف سازند نایبند پرداخته شده است.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
	فصل اول کلیات
۲	۱-۱ هدف از بررسی ها
۲	۱-۲ روش انجام مطالعات
۴	۱-۳ حدود و موقعیت جغرافیائی ناحیه مورد مطالعه و راه های دسترسی به مقاطع چینه شناسی
۵	۱-۳-۱ منطقه طبس
۷	۱-۳-۲ منطقه جنوب کاشان
۷	۱-۳-۳ منطقه میمه
۸	۱-۳-۴ منطقه شمال اصفهان
۹	۱-۳-۵ منطقه محلات
۱۰	۱-۴ تاریخچه مطالعات تریاس در ایران
۱۴	۱-۵ مروری بر رخداره های تریاس در ایران مرکزی - البرز (صفحه ایران)
۱۴	۱-۶ نگرشی کوتاه بر نهشته های تریاس بالائی در ایران
۱۴	۱-۶-۱ مقدمه
۱۵	۱-۶-۲ بررسی استراتیگرافی نهشته های تریاس بالائی در ایران مرکزی
۲۰	۱-۶-۳ گسترش جغرافیائی نهشته های تریاس بالائی (سازند نایبند) در ایران
۲۰	۱-۶-۴ منطقه آباده - سورمق - ده بید (طراز ۱۳۵۳)
۲۱	۱-۶-۵ کمربند رفسنجان (نقشه زمین شناسی باغین)
۲۱	۱-۶-۶ کمربند دهاج - ساردوئیه (نقشه زمین شناسی راین)
۲۳	۱-۶-۷ منطقه ماکو
۲۴	۱-۶-۸ منطقه نخلک - انارک
۲۴	۱-۶-۹ منطقه کپه داغ
۲۵	۱-۶-۱۰ منطقه البرز
۲۵	۱-۶-۱۱ مشرق ایران (علوی نائینی ۱۳۵۱)
۲۵	۱-۶-۱۲ کمربند سنندج سیرجان
۲۶	۱-۶-۱۳ منطقه اقلید
۲۶	۱-۶-۱۴ انواع اصلی کن tact های نهشته های تریاس بالائی در ایران مرکزی - البرز (صفحه ایران)
۲۶	۱-۷-۱ منطقه سه (زاهدی ۱۹۷۳)
۲۷	۱-۷-۲ منطقه باقرآباد (اصفهان)
۲۷	۱-۷-۳ منطقه رضا آباد (شرق جام)
۲۷	۱-۷-۴ منطقه شرق کلمرد
۲۸	۱-۷-۵ منطقه طبس
۲۸	۱-۷-۶ بررسی وضعیت فون های موجود در سازند نایبند

۱-۹ هم ارزی و گسترش سازند نایبند ۲۹

فصل دوم توصیف مقاطع چینه شناسی

۳۲	۱-۱ مقدمه
۳۲	۲-۱ توصیف چینه شناسی مقطع نایبند
۳۴	۲-۲-۱ سازند شتری
۳۷	۲-۲-۲ بخش گلکن
۷۱	۲-۳-۲ بخش بیدستان
۱۱۲	۲-۴-۲ بخش حوض شیخ
۱۲۸	۲-۵-۲ بخش حوض خان
۱۵۲	۲-۳ توصیف چینه شناسی مقطع پروده
۱۵۶	۱-۳-۲ رسوبات سازند نایبند
۱۷۳	۲-۳-۲ رسوبات معادل سازند شمشک
۱۷۵	۴-۲ توصیف چینه شناسی مقطع علی آباد
۱۸۶	۵-۲ توصیف چینه شناسی مقطع چینه شناسی مراوند ۲
۱۸۸	۱-۵-۲ رسوبات سازند نایبند
۲۰۱	۲-۵-۲ رسوبات معادل سازند شمشک
۲۰۳	۶-۲ توصیف چینه شناسی مقطع چال سفید
۲۱۲	۱-۶-۲ رسوبات کرتاسه
۲۱۴	۲-۶-۲ رسوبات تریاس
۲۱۵	۱-۲-۶-۲ بخش تخریبی قاعده ای معادل سرخ شیل
۲۱۶	۲-۲-۶-۲ سازند شتری
۲۳۰	۳-۲-۶-۲ سازند نایبند
۲۳۷	۳-۶-۲ رسوبات معادل سازند شمشک
۲۳۹	۷-۲ مقطع چینه شناسی چشممه توت
۲۴۰	۱-۷-۲ رسوبات پرمین معادل سازند جمال
۲۴۱	۲-۷-۲ سازند شتری
۲۴۶	۳-۷-۲ رسوبات معادل سازند نایبند
۲۴۹	۸-۲ توصیف چینه شناسی مقطع سلاخ
۲۵۳	۱-۸-۲ رسوبات معادل سازند نایبند
۲۶۲	۲-۸-۲ رسوبات معادل سازند شمشک
۲۶۲	۳-۸-۲ رسوبات کرتاسه
۲۶۵	۹-۲ مقطع چینه شناسی باقر آباد محلات
۲۶۷	۱-۹-۲ رسوبات تریاس بالائی معادل سازند نایبند
۲۷۵	۲-۹-۲ رسوبات معادل سازند شمشک

۲۷۸	۱۰-۲ توصیف چینه شناسی مقطع قرق چی
۲۸۰	۱-۱۰-۲ رسوبات معادل سازند نایبند
۲۸۶	۲-۱۰-۲ رسوبات معادل سازند شمشک
۲۸۷	۱۱-۲ توصیف چینه شناسی مقطع قرق چی شرق
۲۸۷	۱۱-۲-۱ رسوبات معادل سازند شمشک بخش قاعده مقطع
۲۹۰	۱-۱۱-۲ رسوبات معادل سازند نایبند
۳۰۰	۲-۱۱-۲ رسوبات معادل شمشک بخش فوکانی
۳۰۱	۲-۱۲-۲ مقطع چینه شناسی مورچه خورت
۳۰۴	۱-۱۲-۲ رسوبات معادل سازند نایبند
۳۰۹	۲-۱۲-۲ رسوبات معادل سازند شمشک
۳۱۰	۱۳-۲ توصیف چینه شناسی مقطع کوه صفه
۳۱۵	۱۴-۲ توصیف چینه شناسی مقطع کوه سید محمد
۳۱۹	۱۵-۲ توصیف چینه شناسی مقطع گردنہ زینال

فصل سوم رخساره های میکروسکپی و محیطهای تشکیل آنها

۳۲۴	۱-۳ مقدمه
۳۲۴	۲-۳ رخساره های تخریبی
۳۲۴	۱-۲-۳ ماسه سنگ ها
۳۲۴	۱-۱-۲-۳ گریواک
۳۲۴	۲-۱-۲-۳ لیتارتایت
۳۲۴	۳-۱-۲-۳ کوارتزلیتارتایت
۳۲۵	۴-۱-۲-۳ کوارتز آرنایت
۳۲۵	۲-۲-۳ سیلتستون ها
۳۲۵	۴-۲-۳ آهک ماسه ای دتریتیک
۳۲۶	۳-۳ رخساره های کربناته
۳۲۶	۱-۳-۳ بایودولوسپارایت (اگزستون)
۳۲۶	۲-۳-۳ دولومیکرایت (وکستون)
۳۲۶	۳-۳-۳ دولوبایومیکرایت تا اسپارایت (وکستون تا پکستون)
۳۲۶	۴-۳-۳ بایودولواینترالپن میکرایت تا اسپارایت (وکستون تا پکستون)
۳۲۶	۵-۳-۳ بایواینترامیکرایت (وکستون)
۳۲۶	۶-۳-۳ بایواینترامیکرایت تا اسپارایت (وکستون تا پکستون)
۳۲۷	۷-۳-۳ الابیواینترال اسپارایت (پکستون)
۳۲۷	۸-۳-۳ بایواینتراسپارایت (پکستون)
۳۲۷	۹-۳-۳ بایواینترالپل اسپارایت (پکستون)
۳۲۷	۱۰-۳-۳ بایواینترالسپارایت (پکستون)
۳۲۷	۱۱-۳-۳ الابیواینتراسپارایت (پکستون تا گرینستون)

عنوان

صفحه

۱۲-۳-۳	الاسپارایت (گرینستون)	۳۲۸
۱۳-۳-۳	اینترالاسپارایت (گرینستون)	۳۲۸
۱۴-۳-۳	بایواینترالاسپارایت (گرینستون)	۳۲۸
۱۵-۳-۳	الابیوسپارایت (گرینستون)	۳۲۸
۱۶-۳-۳	بندستون	۳۲۸
۴-۳	تحلیل رخساره ها	۳۲۹
۱-۴-۳	محیط های کم انرژی، بخش های میانی و خارجی سکوهای سیلیسی کلاستیک	۳۲۹
۲-۴-۳	محیط های متأثر از جریان های تند (طوفان) - بخش میانی سکوهای سیلیسی کلاستیک	۳۲۹
۳-۴-۳	تپه های ساحلی، دریائی و ریپل مارکهای بزرگ - بخش داخلی سکوها	۳۳۰
۴-۴-۳	توزیع کanal های دلتائی	۳۳۲
۵-۴-۳	کanal های زیر دریائی	۳۳۴
۶-۴-۳	محیط های کم انرژی - بخش های میانی و خارجی سکوهای کربناته	۳۳۴
۷-۴-۳	محیط های پرانرژی بخش های داخلی سکوهای کربناته	۳۳۵
۸-۴-۳	ریف ها	۳۳۵
۹-۴-۳	سواحل مردابی و ایجاد خلیج های کوچک - محیط های بالای دلتا	۳۳۵
۱۰-۴-۳	پهنه های سیلابی	۳۳۶

فصل چهارم توصیف سیستماتیک فسیل ها

۴-۱	توصیف میکروفسیل های راسته فرامینیفریدا	۳۳۸
۴-۲	توصیف فسیل های رده دوکفه ای ها	۴۱۶
۴-۳	توصیف فسیل های رده شکم پایان	۴۳۰

فصل پنجم نتایج و نویافته ها

۱-۵	۱- مقدمه	۴۳۳
۲-۵	۲- سن سازند شتری	۴۳۳
۳-۵	۳- رسوبات کارنین	۴۳۷
۴-۵	۴- رسوبات تخریبی راس نایبند	۴۳۸
۵-۵	۵- گزرش فسیل های جدید	۴۳۹
۶-۵	۶- نتیجه گیری	۴۴۴
	منابع	۴۴۶
	اطلس فسیل ها	۴۶۲

فصل اول

کلیات

- ۱-۱ هدف از بررسی ها
- ۲-۱ روش انجام مطالعات
- ۳-۱ حدود و موقعیت جغرافیائی منطقه مورد مطالعه و راه های دسترسی به مقاطعه
چینه شناسی
- ۴-۱ تاریخچه مطالعات تریاس در ایران
- ۵-۱ مروری بر رخداره های تریاس در ایران مرکزی - البرز (صفحه ایران)
- ۶-۱ نگرشی کوتاه بر تریاس ایران
- ۷-۱ انواع اصلی کنタکت های نهشته های تریاس بالائی در ایران مرکزی - البرز (صفحه ایران)
- ۸-۱ بررسی وضعیت فون هائی که تا کنون درسازند نایبند به وسیله محققین مختلف گزارش گردیده است.

۱-۱ هدف از بررسی ها

وضعیت فون های موجود در نهشته های تریاس فوقانی به دلیل تنوع کم آنها و همچنین تبلور شدید آنها پیوسته با ابهاماتی توان بوده است. که جهت رفع آنها نیاز به مطالعات وسیعتر و جامعتری می باشد. به همین منظور منطقه جنوب کاشان - محلات و اصفهان به دلیل گستردگی و تنوع نهشته های ریفی تریاس فوقانی انتخاب و با مقاطع تیپ آنها در ایران مرکزی در مناطق نایبند و طبس مورد مقایسه قرار گرفت.

در این بررسی ابتدا واحدهای لیتوستراتیگرافی موجود شناسائی و سپس به مطالعه فون های آنها پرداخته شد. با توجه به اینکه شناسائی فون های موجود به خصوص فرامینیفرها در نهشته های تریاس فوقانی مقطع تیپ (سازند نایبند) تا کنون به صورت سیستماتیک^۱ مورد مطالعه دقیق قرار نگرفته است. لذا ترجیح داده شد در ابتدا وضعیت سیستماتیک فون های مقطع تیپ سازند نایبند مورد مطالعه قرار گیرد تا امکان تطابق دقیقترا بین فون های موجود در هریک از واحدهای لیتوستراتیگرافی سازند نایبند با مناطق مورد مطالعه فراهم گردد.

از طرف دیگر چون واحدهای جهانی که برای بایو استراتیگرافی تریاس تا کنون معرفی شده اند. بر اساس آمونیت ها استوار گردیده اند و در منطقه مورد مطالعه تا کنون آمونیتی به دست نیامده است که به وسیله آن به توان واحدهای بایو استراتیگرافی معرفی شده را با واحدهای جهانی انطباق داد. لذا وضعیت فونستیک این نهشته ها براساس سایر فسیل های شاخص به ویژه فرامینیفرها مورد بررسی قرار گرفته است.

۱-۲ روش انجام مطالعات :

بررسی نهشته های تریاس فوقانی در مناطق مورد مطالعه در ارتباط با موضوع تحقیق به طور کلی در سه مرحله زیر صورت گرفته است :

الف - جمع آوری اطلاعات : که خود شامل بخش های زیر است .

- تعیین اهداف مورد نظر و بهترین مناطق، جهت انجام مطالعات مورد نیاز

- تهییه و تنظیم سوابق و مطالعات انجام شده^۲

- مطالعه و بررسی نقشه های تهییه شده

- بررسی زمین شناسی عمومی نواحی مورد مطالعه جهت تعیین بهترین مناطقی که می توان مطالعه بر روی نهشته های تریاس بالائی را در آنها انجام داد.

ب- مطالعات صحرائی : که خود شامل مراحل زیر است :

- پیمایش صحرائی در مناطق کاندید شده و تعیین محل بهترین و کاملترین مقاطعی که در منطقه جهت نمونه برداری وجود دارد.

^۱Systematic

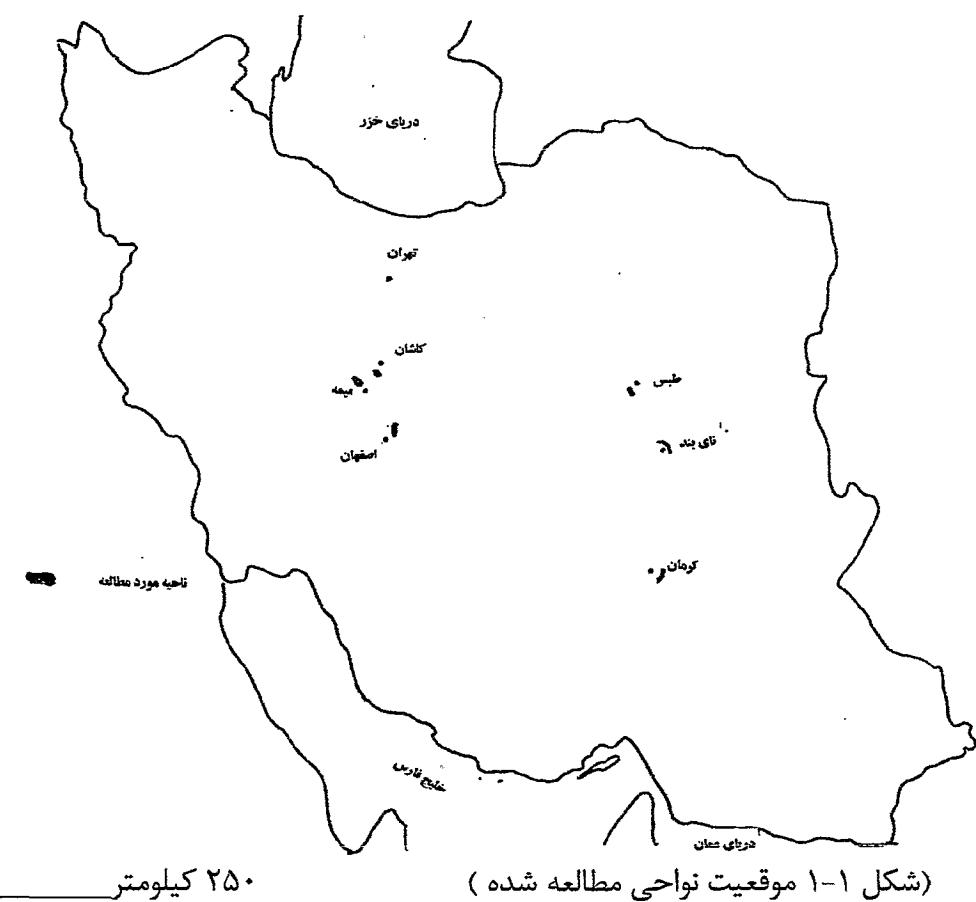
^۲Bibliography

- برداشت های صحرائی مشتمل بر :
- الف : نمونه برداری به صورت پراکنده از کلیه رخمنون های کاندید شده جهت نمونه برداری .
که پس از مطالعه بر روی آنها و با توجه به فاکتورهایی از قبیل تنوع و پراکندگی فسیل ها و تعیین تنوع کلی رخساره ها می توان تراکم و جهت نمونه برداری و .. را در نمونه برداری سیستماتیک مشخص نمود.
- ب : نمونه برداری سیستماتیک از مقاطع تعیین شده : در این مرحله تعیین فاصله نمونه برداری با توجه به نوع رخساره ها صورت گرفته است . و سعی شده است که از کلیه تغییر رخساره ها نمونه برداری شود ، بدین ترتیب که در محل هایی که نهشته های مقاطع را رسوبات آواری و تخریبی تشکیل می داده اند فاصله نمونه برداری بیشتر می شده و در محل هایی که نهشته ها دارای فاسیس کربناته بوده اند فاصله نمونه برداری کمتر می شده و در محل مرزها یا در رخساره های ریفی تراکم فاصله نمونه ها به ۱۰ سانتیمتر نیز می رسیده است . البته لازم به ذکر می باشد نظر به اهمیت رخساره های ریفی در این تحقیق در محل ریف ها به صورت جانبی نیز نمونه برداری هایی صورت گرفته است.
- ج : تهیه عکس و اسلاید از فاسیس های مختلف مقاطع و ساخت های رسوبی آنها
- ج - مطالعات آزمایشگاهی : که خود مشتمل بر موارد زیر است .
  - آماده سازی نمونه های برداشت شده جهت بررسی های آزمایشگاهی :
  - الف : تهیه مقاطع نازک از نمونه های سخت و مطالعه آنها
  - ب : شستشوی نمونه های نرم و مطالعه آنها
  - مطالعه نمونه های تهیه شده :
  - الف : بررسی و شناسائی دقیق فسیل های میکروسکپی و فسیل های ماکروسکپی
  - ب: عکسبرداری میکروسکپی و ماکروسکپی از فسیل ها
  - مطالعه بیواستراتیگرافی و ارائه گسترش زمانی فسیل ها و تعیین وضعیت تجمع آنها
  - مطالعه رخساره های مختلف :
- الف : مطالعات صحرائی : بررسی ساخت های رسوبی و آثار فسیلی، لازم به ذکر است که این بخش از مطالعات برروی نهشته های تخریبی با دقت بیشتری صورت گرفته است .
- ب : مطالعات میکروسکپی : با بررسی دقیق مقاطع نازک جهت دار تهیه شده سعی شده در ابتدا رخساره هر چینه به طور دقیق بررسی شده و سپس در کل تغییر وضعیت های آنها مورد مقایسه قرار گیرد .
- تحلیل و مقایسه چینه شناسی محل های مورد نظر با یکدیگر و سایر مناطق مشابه بر اساس شواهد فسیلی تعیین ارتباط دقیق بخش های سنگی ، تغییرات لیتوالوژی ، ضخامت های جانبی و تشخیص سن طبقات در حوضه رسوبی
- نتیجه گیری و جمع بندی کلیه مطالب بدست آمده.
- تهیه و تنظم گزارش نهایی و ارائه آن.

۱-۳ حدود و موقعیت جغرافیائی ناحیه مورد مطالعه و راه های دسترسی به مقاطع چینه شناسی

ناحیه مورد مطالعه در ایران مرکزی واقع شده است و به دلیل گسترش زیاد محدوده مطالعاتی به ۵ منطقه تقسیم شده است. که در هر منطقه بهترین مقاطع به شرح زیر انتخاب و مورد مطالعه قرار گرفته اند: (شکل ۱-۱)

- ۱ منطقه طبس: شامل مقاطع: نایبند، علی آباد و پروده
- ۲ منطقه جنوب کاشان: شامل مقاطع: مراوند دو، چال سفید
- ۳ منطقه میمه: شامل مقاطع: قرق چی، قرق چی شرقی، مورچه خورت
- ۴ منطقه شمال اصفهان: شامل مقاطع: چشمہ توت، سلانخ، کوه صقه، کوه سید محمد، گردنه زینال
- ۵ منطقه محلات: شامل مقطع باقر آباد محلات

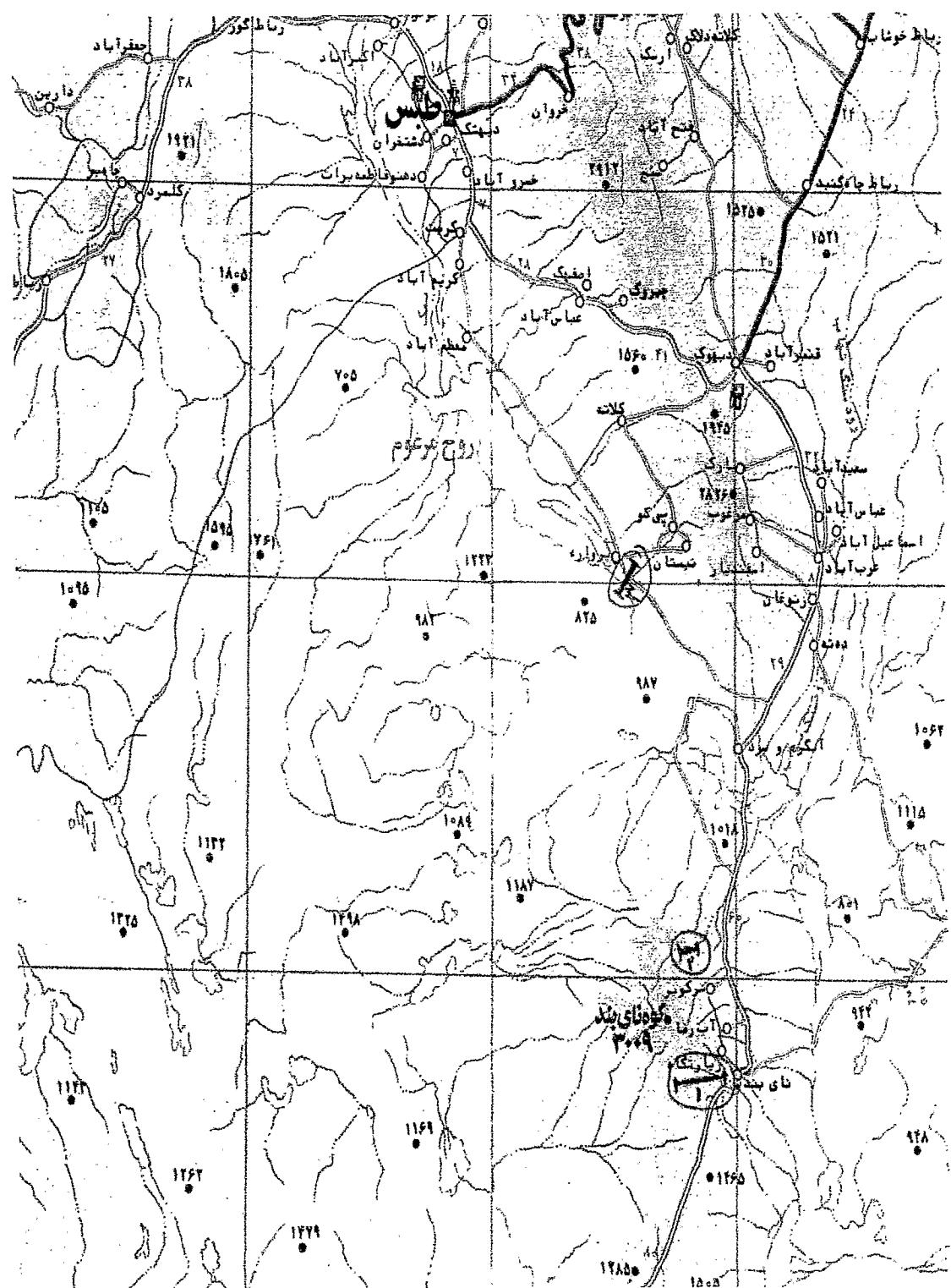
۱-۳-۱ منطقه طبس

جهت بررسی بهتر نهشته های تریاس فوکانی در این منطقه سه مقطع چینه شناسی انتخاب و مورد بررسی سیستماتیک قرار گرفته است.

۱-۱-۱-۱ مقطع نایبند: این مقطع در محل مقطع تیپ سازند نایبند انتخاب شده است . قاعده مقطع دارای مختصات: عرض شمالی : ۳۲ درجه و ۲۴ دقیقه و ۱۲ ثانیه و طول شرقی : ۵۷ درجه و ۲۷ دقیقه و ۱۳ ثانیه است . این مقطع در ۲۲۰ کیلومتری جنوب طبس بین روستاهای نایبند و زردگار واقع شده است . برای دستیابی به آن از طریق جاده طبس به راور به روستای نایبند می رسیم . این مقطع از جنوب روستای نایبند شروع شده و تا غرب روستای زردگار ادامه می یابد . ضخامت این مقطع $۲۴۷۴/۳۰$ متر است . (شکل ۱-۲)

۱-۱-۳-۲ مقطع علی آباد : این مقطع در ۱۵۰ کیلومتری جنوب طبس واقع شده است . قاعده مقطع دارای مختصات عرض شمالی : ۳۲ درجه و ۳۲ دقیقه و ۵ ثانیه و طول شرقی : ۵۷ درجه و ۲۶ دقیقه و ۵۲ ثانیه است . برای دستیابی به آن پس از طی ۲۴ کیلومتر به طرف شمال در جاده آسفالتی طبس - راور در سمت غرب جاده یک راه فرعی خاکی وجود دارد که پس از طی ۳۴ کیلومتر به محل مقطع می رسیم . ضخامت این مقطع $۱۸۵/۲۰$ متر اندازه گیری شده است . (شکل ۱-۲)

- ۱-۳-۱-۳ مقطع پروده : این مقطع در ۸۰ کیلومتری جنوب طبس و در ۵ کیلومتری کمپ قدیمی پروده ۲ ذوب آهن واقع است . قاعده مقطع دارای مختصات: عرض شمالی ۳۳ درجه و ۱۰ دقیقه و طول شرقی : ۵۷ درجه و ۲۵ دقیقه است . برای دستیابی به آن می توان از طریق جاده اختصاصی کمپ نیستانک استفاده نمود که پس از طی ۸۰ کیلومتر در محلی به نام پیچ شورایی به محل مقطع مورد نظر می رسیم . ضخامت این مقطع $۲۱۴/۲۰$ متر اندازه گیری شده است . (شکل ۱-۲)

شکل ۲-۱: نقشه راه های دسترسی به مقاطع ناحیه طبس

۱-۳-۲ منطقه جنوب کاشان

جهت بررسی دقیقتر نهشته های تریاس فوقانی در این منطقه دو مقطع چینه شناسی انتخاب و مورد بررسی قرار گرفته است.

- ۱-۲-۳-۱ مقطع مراوند دو : این مقطع در شمال شرقی دهکده مراوند (جنوب کاشان) واقع شده است. قاعده مقطع دارای مختصات: عرض شمالی: $33^{\circ} 33'$ درجه و $46'$ دقیقه و طول شرقی $51^{\circ} 28'$ درجه و $28'$ دقیقه است. برای دستیابی به آن می توان از دو طریق اقدام نمود . یکی از طریق کاشان که پس از طی 83 کیلومتر جاده آسفالت به روستای ابیانه می رسیم و از آنجا از طریق یک جاده خاکی و کوهستانی پس از طی 35 کیلومتر به مقطع موردنظر می رسیم. دیگری از طریق میمه است که پس از طی 45 کیلومتر به سمت شرق پس از عبور از دهکده رباط به دهکده مراوند و مقطع موردنظر می رسیم . ضخامت این مقطع $292/50$ متر اندازه گیری شده است.(شکل ۱-۳)

- ۱-۲-۳-۲ مقطع چال سفید: این مقطع در 54 کیلومتری جنوب غرب کاشان واقع شده است. قاعده مقطع دارای مختصات: عرض شمالی: $33^{\circ} 44'$ درجه و $44'$ دقیقه و طول شرقی $51^{\circ} 16'$ درجه و $16'$ دقیقه است. برای دستیابی به آن پس از طی 22 کیلومتر در جاده کاشان- قم وارد جاده بزرگ شده و پس از طی 26 کیلومتر به این روستا می رسیم . سپس به سمت جنوب تغییر مسیر داده و پس از طی 5 کیلومتر به مقطع مذکور می رسیم. ضخامت این مقطع $915/10$ متر اندازه گیری شده است.(شکل ۱-۳)

۱-۳-۳ منطقه میمه

در این منطقه جهت بررسی بهتر نهشته های تریاس فوقانی سه مقطع انتخاب و مورد بررسی قرار گرفته است .

- ۱-۳-۳-۱ مقطع قرقچی : این مقطع در 18 کیلومتری شمال میمه واقع است . قاعده مقطع دارای مختصات : عرض شمالی $33^{\circ} 38'$ درجه و $48'$ دقیقه و طول شرقی $50^{\circ} 58'$ درجه و $58'$ دقیقه است . این مقطع در مجاورت و غرب جاده اصلی تهران - اصفهان جاده واقع شده است . ضخامت این مقطع $66/50$ متر اندازه گیری شده است.

(شکل ۱-۳)

- ۱-۳-۳-۲ مقطع قرقچی شرقی: این مقطع در 18 کیلومتری شمال میمه در شرق جاده اصفهان - تهران واقع است. قاعده آن دارای مختصات: عرض شمالی $33^{\circ} 38'$ درجه و $48'$ دقیقه و طول شرقی $50^{\circ} 58'$ درجه و $58'$ دقیقه می باشد. ضخامت این مقطع $143/05$ متر اندازه گیری شده است.

(شکل ۱-۳)

- ۱-۳-۳-۳ مقطع مورچه خورت: این مقطع در 3 کیلومتری جنوب مورچه خورت در شرق جاده اصفهان - تهران واقع شده است. قاعده مقطع دارای مختصات: عرض شمالی: $33^{\circ} 40'$ درجه و $46'$ دقیقه